

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 242/07-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ľ. G., B., zastúpeného JUDr. M. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 100/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ľ. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2007 doručená sťažnosť JUDr. Ľ. G. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd

(ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 100/2005.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ podal 29. apríla 2005 okresnému súdu žalobný návrh *„na uloženie povinnosti opraviť nepravdivé údaje, ktorý bol následne rozšírený podaním urobeným dňa 23. 6. 2005 o návrh na uloženie povinnosti uverejniť i ospravedlnenie a povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, návrh tiež rozširoval okruh odporcov o jedného“*. Predmetné konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 9 C 100/2005.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza: *„Vzhľadom na skutočnosť, že od podania návrhu uplynula neprimerane dlhá doba, dňa 12. 3. 2007 navrhovateľ (...) doporučeným listom žiadal o vytýčenie pojednávania.“* Ďalej konštatuje, že *„do dnešného dňa nebola na túto žiadosť doručená žiadna odpoveď“*.

K priebehu konania vedeného okresným súdom uvádza, že *„Vo veci do dnešného dňa nebol vykonaný žiaden úkon zo strany príslušného súdu napriek urgenciám o vytýčenie pojednávania a navzdory faktu, že od podania návrhu na príslušný súd uplynulo viac než 29 mesiacov“*.

Sťažovateľ zastáva názor, že nečinnosťou okresného súdu v jeho právnej veci boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny.

Vzhľadom na to sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1./ Nečinnosťou Okresného súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 9 C/100/2005 došlo k porušeniu práva JUDr. L. G. (...) na súdnu a inú právnu ochranu a aby bola vec prerokovaná bez zbytočných prieťahov zaručených čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd,

2./ Okresný súd Bratislava III je povinný zaplatiť JUDr. L. G. (...) finančné zadosťučinenie vo výške 200.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (...).

3./ Okresnému súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 9 C/100/2005 sa prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

4./ JUDr. L. G. (...) priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6.826,- Sk (...).“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V prípade namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov považuje ústavný súd za takýto prostriedok s účinnosťou od 1. apríla 2005 sťažnosť adresovanú predsedovi príslušného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to zisťoval na okresnom súde, či sťažovateľ využil právny prostriedok nápravy, na uplatnenie ktorého mal právo podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch. Z informácie okresného súdu vyplynulo, že sťažovateľ nevyužil uvedený prostriedok nápravy a sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi prvostupňového súdu nepodal.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj pokiaľ ide o čl. 38 ods. 2 listiny), koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý má k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných

práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní (...)“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti

inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Postup sťažovateľa (žiadosť adresovaná okresnému súdu o nariadenie pojednávania) v okolnostiach daného prípadu nemožno podľa ústavného súdu považovať za splnenie požiadavky namietania prietahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

Ani z obsahu sťažnosti a z jej príloh nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky ustanovenej v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto ústavný súd odmietol jeho sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Sťažovateľ taktiež namietal porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ktoré odôvodňoval iba nečinnosťou okresného súdu, v dôsledku ktorej *„nemá prístup k nezávislému a nestrannému súdu, ktorý by jeho vec prerokoval bez prietahov v konaní“*.

Zjavným skutkovým základom sťažnosti sú teda zbytočné prietahy v konaní okresného súdu a argumentácia sťažovateľa sa vzťahuje iba na jeho nečinnosť. Základom označených článkov je právo na spravodlivý proces a nie právo na konanie bez zbytočných prietahov, ktoré je výslovne ustanovené v čl. 48 ods. 2 ústavy. Prerokovanie veci bez zbytočných prietahov teda nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ibaže by namietané porušenie práva dosahovalo takú intenzitu, že by s ohľadom aj na ďalšie okolnosti daného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa

v stávke) bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti. V danej veci však podľa názoru ústavného súdu o takýto prípad nejde.

Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj právny názor, že „zjavná neopodstatnenosť sťažnosti spočíva v nesúlade medzi jej skutkovou a právnou stránkou“ (napr. III. ÚS 203/02, III. ÚS 84/03). V danom prípade je sťažnosť podľa názoru ústavného súdu zjavne neopodstatnená, pretože medzi skutkovou stránkou veci spočívajúcou v nečinnosti okresného súdu a namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by umožňovala prijatie záveru o ich porušení.

Preto je sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde zjavne neopodstatnená a ústavný súd ju z toho dôvodu odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v jeho právnej veci dochádza k zbytočným prietahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2007